

Reacties voor deze rubriek graag sturen naar: Redactie Vraag en Antwoord, Postbus 198, 6720 AD, Bennekom. Deze rubriek zal vaker geplaatst worden naarmate er meer reacties binnenkomen. De laatste tijd zijn er weer enkele interessante vragen binnengekomen. Hartelijk dank hier voor!

12. Hoe oud worden insecten

Hoe oud worden insecten en waarom worden bijen niet ouder? Deze vraag werd gesteld door de heer S.T.P.A. Doove te Rijswijk

Ik heb slechts een paar gegevens over respectabele leeftijden van insecten gevonden. Bij een miersoort kan de koningin 15 jaar oud worden. Bij een hoger ontwikkelde termietesoort kunnen koningin en koning zelfs 15 tot 20 jaar oud worden. Wanneer we bedenken onder welke omstandigheden deze dieren leven, dan wordt de zaak duidelijker. De mierekoningin blijft na de paring al die jaren in het beschermde milieu van haar nest. Zij kan niet met een zwerm haar nest verlaten omdat zij geen vleugels meer heeft. De bijekoningin doet dit wel en loopt daarbij een bepaald risico. Het beschermde milieu geldt in nog sterkere mate voor de koningin en de koning van de termiten. Het koninklijk paar wordt namelijk in een apart kamertje in de termietenheuvel opgesloten. De werksters brengen in dit kamertje het voedsel voor het koninklijke paar en halen de eitjes weg om deze elders in het nest verder te verzorgen. Zo'n nest kan wel 40 jaar bestaan (maar dan met een tweede of derde koningin plus koning). Een belangrijk punt is dus, hoe groot het risico van insecten is om ten prooi te vallen aan roofdieren, parasieten en ziekten (virussen, bacteriën en schimmels). Voor de werksters in het bijenvolk komt daar nog bij, dat ze gedurende onze winter geen of weinig broed behoeven te verzorgen; in de zomer moeten ze dus veel meer werk verzetten en zouden daardoor eerder sterven.

13. Bloemenplukken

Plukken bijen bloemen? Deze vraag werd gesteld door de heer F. van Heek te Tynaarlo. De heer van Heek vond in een kast bijen met bloempjes of stuifmeelklompjes aan het lichaam, die zij met de pootjes probeerden te verwijderen.

Het knagen aan meeldraden en helmhokjes van bloemen door bijen is welbekend. Door overmatig bevliegen van bloemen kan zelfs beschadiging van de vrucht optreden, zoals bijvoorbeeld bij aardbeien. Het is mij niet bekend of de bijen delen van de meeldraden of -hokjes mee naar het volk zouden nemen. Een andere mogelijkheid is, dat

de bijen de bloemen van een Asclepias-soort (bijvoorbeeld de Zijdeplant) bezocht hebben. Deze bloemen hebben hun stuifmeelklompjes in een soort pollinia verpakt (volgens Arjen Neve) zoals bij orchideeën. Van het Milkweed, een Asclepias-soort in Noord-Amerika, is het bekend dat bijen in de bloemen vastgeklemd raken; sterkere insecten kunnen zich uit de dodelijke omarming bevrijden. Zou het kunnen zijn dat delen van de Asclepiasbloem nog aan het lichaam gehecht waren of waren het misschien pollinia van orchideeën?

14. Bijten en knagen

Kunnen bijen bijten en knagen? Het weergegeven van een 1 aprilgrap over biologische bestrijding van de varroamijt uit het Deutsches Bienen-Journal door Wilma Bohlmeijer-Mans in Snippers (BIJEN(9): 241, 1994) kan leiden tot verwarring. De 83-jarige heer H. Jacobi uit Cadier en Keer reageerde op de zinsnede: 'omdat bijen niet kunnen bijten met hun kaken.' Hij geeft een paar voorbeelden waaruit blijkt dat de bijen dat wel degelijk kunnen.

Een collega gebruikte zachtboardplaten als dekplank. De bijen knaagden deze platen weg en het gevolg daarvan was dat er een 1 cm dikke wollige papierlaag op de bodem van de kasten terecht kwam, waardoor de bijen haast niet meer konden kruipen. Tijdens een wandeling in de Pyreneeën zag de heer Jacobi vooroverhellende bijenkasten waarvan de vliegopening door gras en heide dichtgegroeid was geweest. De bijen hadden de situatie echter opgelost door hier en daar plantedelen weg te knagen.